

Η θεώρηση του προσώπου στην Ορθόδοξη Θεολογία και την Προσωποκεντρική Θεραπεία (πρωτοπρεσβύτερος Ευστράτιος Καρατσούλης)

/ [Πεμπτουσία](#)

Αρχικά στην παρούσα εργασία είναι αναγκαίο να γίνει μία αναφορά στις ομοιότητες και τις διαφορές της θεώρησης του προσώπου στην ορθόδοξη θεολογία και την ΠΠΘ. Θα γίνουν κάποιες αναφορές στην θεώρηση του προσώπου από την βιβλική και πρώιμη πατερική περίοδο μέχρι την σύγχρονη εποχή. Η αναφορά αυτή έχει σκοπό να παρουσιάσει το πώς υπάρχει και τι είναι το ανθρώπινο πρόσωπο κατά την εκκλησιαστική εμπειρία, διότι η θεώρηση αυτή είναι σημαντική για την συνέχεια της διαπραγμάτευσης του θέματος της εργασίας. Στην προσπάθεια αυτή θα εμφανιστούν κάποιες διαφορετικές προσεγγίσεις στην πατερική και τη σύγχρονη θεολογία, οι οποίες δεν θα πρέπει να αντιμετωπιστούν αρνητικά απογοητεύοντας τους εργάτες της θεολογικής επιστήμης, αλλά

να δώσουν τις αφορμές για την ανασύνθεση και αναδιατύπωση του πατερικού λόγου και βιώματος στην σύγχρονη εποχή και τις σημερινές προκλήσεις. Μία από τις σύγχρονες αφορμές για συνάντηση στον χώρο της ψυχολογίας αποτελεί η ΠΠΘ, η οποία μεν προτείνει έναν ουμανιστικό τρόπο ύπαρξης του προσώπου, αλλά οι ομοιότητες των δύο κατευθύνσεων δίνουν την δυνατότητα της ανάπτυξης ενός διαλόγου και μίας συζήτησης, ώστε να ξεπεραστούν οι προσπελάσιμες διαφορές και οι επιφυλάξεις με μοναδικό σκοπό την αποκατάσταση του ανθρώπινου προσώπου.

Έπειτα θα εξετασθεί η δυναμική της σχέσης μέσα στο μυστήριο της εξομολόγησης. Στην σχέση αυτή εκτός από τα πρόσωπα του πνευματικού και του εξομολογούμενου υπάρχει το πρόσωπο του Χριστού, το Οποίο δίνει την υπερβατική διάσταση του μυστηρίου. Η αποκατάσταση των σχέσεων και η αδιάκοπη και η συνεχής επαφή μαζί Του οδηγεί τον άνθρωπο στην Βασιλεία του Θεού. Η εξέταση των χαρακτηριστικών και των γνωρισμάτων του πνευματικού, αλλά και η αναφορά στην πολυσύνθετη κατάσταση του εξομολογούμενου θα δώσουν την ευκαιρία να διατυπωθούν κάποια στοιχεία, τα οποία είναι απαραίτητα για την πνευματική αποκατάσταση του ανθρώπου μέσα στην πνευματική σχέση του μυστηρίου.

Έπειτα θα γίνει μία σύντομη αναφορά στην θεραπευτική διαδικασία του ανθρώπου, η οποία προτείνεται από την ορθόδοξη παράδοση. Η μετάνοια, όπως εκφράζεται από όλη την πατερική γραμματεία, είναι το σημαντικότερο στοιχείο από την πλευρά του ανθρώπου για την επιστροφή του στην Εκκλησία και την βίωση της παρουσίας του Θεού στην ζωή του. Μετάνοια σημαίνει ότι ο άνθρωπος αλλάζει τον νου του, αλλάζει τον τρόπο σκέψης, αλλάζει την πορεία της ζωής του και γίνεται ένας νέος άνθρωπος. Αφήνει τις προηγούμενες λογικές και πρακτικές και παραδίδει τον εαυτό του στον Θεό και την Εκκλησία. Άρα το δεύτερο στοιχείο είναι η εμπιστοσύνη, η πίστη, το ολοκληρωτικό δόσιμο στον Θεό, τα οποία αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα της θεραπείας του ανθρώπου από την επήρεια της αμαρτίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, αντίστοιχα με την σειρά εξέτασης του πρώτου κεφαλαίου, θα γίνει αρχικά μία αναφορά στην θεώρηση του προσώπου από την ΠΠΘ. Η θεώρηση αυτή έχει καθαρά ουμανιστικό χαρακτήρα αλλά υπάρχουν κάποια στοιχεία, τα οποία είναι εξαιρετικά ενδιαφέροντα και βοηθούν στην συγκριτική εξέταση των δύο προοπτικών της παρούσας εργασίας. Η ανάδειξη του πλήρως

λειτουργικού προσώπου αποτελεί τον στόχο και τον σκοπό της ψυχοθεραπευτικής διαδικασίας κατά την ΠΠΘ. Ο άνθρωπος υπακούοντας στις βαθύτερες τάσεις του για την αυθεντικότητα, την ανάπτυξη και την ευτυχία του καθορίζει και ιεραρχεί τις προτεραιότητές του, έχοντας ως στόχο την ανάδειξη του προσώπου του. Η σπουδαιότητα της σχέσης στην προσπάθεια αυτή είναι καθοριστική στην ΠΠΘ, έχοντας κατά τον Rogers μία μεταμορφωτική δύναμη. Γι'αυτό τον λόγο γίνεται η εξέταση τόσο των χαρακτηριστικών που πρέπει να έχει ο θεραπευτής της ΠΠΘ όσο και των στοιχείων και των δυσκολιών της προσωπικότητας του πελάτη. Στο τέλος του κεφαλαίου παρουσιάζεται η θεραπευτική πρόταση της ΠΠΘ για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του σύγχρονου ανθρώπου. Η προσπάθεια αυτή του ανθρώπου υποστηρίζεται από τον προσωποκεντρικό θεραπευτή με τις τρεις προαναφερθείσες στάσεις. Την αυθεντικότητα, την άνευ όρων αποδοχή και την ενσυναίσθηση. Οι καταστάσεις αυτές δεν αποτελούν μαθημένες συμπεριφορές αλλά στάσεις οι οποίες είναι οι ρίζες και οι πηγές των συμπεριφορών και έχουν ένα γνωστικό, συναισθηματικό και πραξιακό περιεχόμενο [9].

Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται μία προσπάθεια να διατυπωθούν τα κοινά στοιχεία αλλά και οι διαφορές της συνάντησης της ορθόδοξης θεολογίας, με τη ΠΠΘ, μέσω του μυστηρίου της εξομολόγησης, και της ψυχοθεραπευτικής διαδικασίας της ΠΠΘ. Αν και υπάρχει κατ'αρχήν η σημαντική διαφορά της ποιότητας των δύο προτάσεων, δηλαδή μεταξύ του θεανθρώπινου χαρακτήρα του μυστηρίου της εξομολόγησης και του ουμανιστικού χαρακτήρα της ΠΠΘ, υπάρχουν κάποια κοινά στοιχεία αλλά και κάποιες σημαντικές και αξιέπραστες διαφορές. Από την συνάντηση όμως αυτή μπορούν να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την έναρξη ενός γόνιμου διάλογου.

Παράλληλα η προβολή από την ορθόδοξη θεολογία του προσώπου του Χριστού, ως του απόλυτου ανθρωπολογικού προτύπου, αλλά και η εσχατολογική της προοπτική μπορούν να προσφέρουν λύσεις στα σύγχρονα ανθρωπολογικά όρια τόσο της ψυχολογίας όσο και της νεωτερικότητας. Αντίστοιχα κάποια στοιχεία από την ΠΠΘ μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην ποιμαντική και συμβουλευτική της Εκκλησίας, βοηθώντας στην διακονία της κατανόησης του σύγχρονου ανθρώπου και την θεραπεία του.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

9. Αλέξανδρος Κοσμόπουλος και Γρηγόρης Μουλαδούδης, Ο Carl Rogers και η Προσωποκεντρική του θεωρία για την ψυχοθεραπεία και την εκπαίδευση (Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα, 2003) σ. 67.